Uçak

BARIŞ'IN HİZMETİNDE

SERVER ZİYA GÜDEV

UÇAK, BARIŞIN HİZMETİNDE

SERVER ZİYA GÜREVİN

A N K A R A , 1 9 4 7

TÜRK Hava Kurumu'nun (10) uncu Kurultayını kutlarken, dünya telsizleri artık yıkılan şehirlerden, kavrulan insanlardan, toprağı alt üst eden hava akınlarından haberler getirmiyor. Uçak, artık umutsuz hastalara, ilmin en son bulduğu ilâçları yetiştiriyor. Tanrıdan başka güvenecek yeri kalmıyan felâkete uğramışların imdadına koşuyor. Tabiatın âfetleriyle savaşabilen kuvvetlerin en başında uçak geliyor. Uçak, artık barışın ve insanlığın hizmetindedir.

Türk Hava Kurumu'nun Onuncu Kurultayı, türk havacılığını, tomurcuklanmağa, boy atmağa başlamış bir fidan halinde buluyor. Geçen Kurultayların önüne serilen blânçolarla bugün varılabilmiş olan merhale, kıyaslanacak olursa epeyce yol alınmış olduğunu gösterebiliriz. Aşılan mesafe, bizi hedefe yaklaştırmaktan henüz uzaktır.. Fakat başarılan bütün işlerin, halkın gönlünden kopan istikrarsız bağışlarla meydana gelebildiği unutulmamalıdır. Yalnız halkın yardımlarına dayanarak vücut bulmuş bir millî havacılık başka hiç bir memlekette gösterilemez. Bunun için, yurt havacılığının bugüne kadar yaratmış olduğu eserlerle haklı olarak övünebiliriz.

Dünya havacılığı, en kısa bir zamanın içine en geniş ilerleyişleri sığdırarak durmadan yol almaktadır. Bugün kazanılan bir rakam, birkaç ay geçmeden eskiyivermekte, atalarımızın yedi kat gök dedikleri enginler, karış karış fethedilmektedir. Bu savaşta, kahraman havacıya karşı koymak istiyen bütün engeller, yüzlerce lâboratuarı dolduran bir yığın ideal adamının usanç duymadan harcadıkları gayretlerle ortadan kaldırılmaktadır.

Bu çalışmaları adım adım takibederek yarının kanadlı dünyasındaki yerimizi almak Türk havacısının, Türk mühendisinin ülküsüdür. Dallarını henüz çelimsiz bulduğumuz genç fidan, vatandaşın sıcak sempatisinden şevk ve kuvvet aldıkça serpilecek ve sağlamlaşacaktır. Bu sayfalarda bir yandan, dünya havacılığındaki gelişmelerin son iki yılı dolduran safhalarını gözden geçirirken, bir yandan da millî havacılığımızın yürüdüğü yolları görmüş olacağız.

SERVER ZİYA GÜREVİN

Uçak, Barışın Hizmetinde...

İKİNCİ Dünya Harbinin altı yılı içinde, üzerinde asırların emeğini ve göznurunu toplıyan değer biçilmez medeniyet eserlerini kül yığınlarına çeviren ve milyonlarca insanı yakıp kavuran «uçak», artık savaştaki rolünü bitirmiştir. Şimdi, yaralarını sarmağa başlıyacak yorgun dünyanın zehirlenmiş havasını tazelemek için girişilecek yeni çalışmalarda «uçak» en başta vazife alacak ve insanlığın bahtiyarlığı için elinden geleni yapacaktır.

«Uçak» ın göreceği yeni işlere dair ilk gelen haber, televizyon sahasında uçaklardan faydalanmak imkânının elde edilmiş olmasıdır. Amerikalıların düşündükleri sisteme göre, bir uçak filosu (9.000) metre yükseklikte durarak az kudrette bir vericinin işaretlerini alacak, bunları kuvvetlendirdikten sonra yer yüzüne gönderecektir. Bu sistem, Amerika'da televizyon proğramlarını yaymak için yüzlerce kulenin yapılması zaruretini ortadan kaldıracaktır. Televizyon konusundaki bu gelişmelerin yardımiyle İngilizler, Amerikada verilecek temsilleri evlerinde kolayca görebileceklerdir. Almanların, yer yüzünden (8.000) kilometre yüksekliğe koyacakları aynalarla güneşin ateşini aksettirip denizleri kaynatmak, ormanları ateşe vermek ve şehirleri ortadan kaldırmak için kullanmayı düşündükleri «uçak» artık evimize hislerimizi okşıyan müzik nağmeleri ve billûr şarkılar taşıyacak, göklerden salıverdiği bir atom bombasiyle koca bir şehri erimiş bir muma çeviren «Uçak» artık insanlığa faydalı olan her işi görecektir.

Yarın, uçakların sıtma savaşında, sivrisinekleri yok etmek için bataklıklara ilâç serpme işinde; çekirgelerle mücadelede, denizlerdeki kurtarmalarda, ormanlık, dağlık yerlere kablo yaymakta ve küçük şehirleri birbirine bağlamakta bol bol kullanılmasını beklemeliyiz.

Hele son günlerde ormanlarımızı harap eden yangınların haftalarca uzayıp gitmesini önliyecek en kesin vasıta «uçak» tır.

Görülüyor ki, «uçak» yarınki dünyanın çehresini değiştirecek bir âmil olarak karşımıza çıkıyor. Binbir imkâna gebe olan yarınki yepyeni hayatın en dikkate vuran unsuru olarak beliren endüstri, ekonomi ve ilim havacılığında yerimizi alabilmek için şimdiden hazırlanmak zorundayız. Yolu ve taşıtı kıt geniş topraklarımıza canlılık verecek en uygun vasıta olan «uçak» a dört elle sarılmalıyız. Son yıllarda yurdumuzu sık sık hırpalıyan deprem-

lerde vakit kaybetmeden havadan imdada koşabilmek imkânı olsaydı, şüphesiz ki, vatandaşlarımız daha az ıstırap çekmiş olurlardı.

Barışın güler yüzüne kavuştuktan sonra girişeceğimiz çeşitli kalkınmalarda, memleket havacılığını tesirli bir yardımcı olarak kullanmak, programlarımıza temel olacak esaslardan biridir.

Dokuzuncu Kurultay

TÜRK Hava Kurumu'nun dokuzuncu kurultayı, Ankara'nın bir haftasını hareketle doldurdu. Sayın Başbakanımızın «son yıllar içinde her memleketin önem verdiği havacılık meselesi üzerinde ihtiyaçlarımıza uygun esaslı kararlar alacağına inanarak» açtığı Kurultayın komisyonları tarafından incelenen ve gözden geçirilen kurum işlerinin pürüzsüzlüğü Türk Hava Kurumunun tarihine temiz bir safha eklemiştir. Kırk beş kişilik delegeden kurulan komisyonların raporlarında belirttikleri görüş ve intiba ve kullandıkları kelimeler, gerçekten sevindirici bir değerdedir. Hesapların düzenini ve mükemmelliğini tesbit eden Merkez Hesap Komisyonu raporu, Türk Hava Kurumu Genel Merkez Kurulunun «iyi işliyen bir idare ve muhasebe mekanizmasının başında büyük bir feragat ve özenle çalıştığı» » kanaatine varmıştır. Fabrika Hesap Komisyonunun raporuna göre, «fabrika geniş, ölçüde her türlü uçak yapmağa elverişli tesis ve teçhizleriyle komple bir uçak fabrikasının minyatürüdür ve övülmeğe değer bir eserdir. Fabrikada uygulanmakta olan hesap usulleri örnek bir işletme muhasebesi esaslarına göre kurulmuştur.: Fabrikada yapılan uçakların genel vasıfları dışarıdan satın alınanlarınkinden daha iyidir. Bu sevince değer durum, prototiplerimiz üzerinde iyimser bir kanaatin yerleşmesine imkân verecek bir müjdedir.»

Kurultayını kapadıktan sonra, yüce Cumhurbaşkanımızın sevgileriyle iyi dileklerine emeğinin en şerefli karşılığı olarak gönlünün en sıcak köşesini veren Türk Hava Kurumu, bugün taze bir çalışma aşkını kuşanarak yeni bir yaratma yolunun yolculuğuna hazırlanmaktadır. Onuncu kurultaya daha faydalı ve daha güzel eserlerle çıkabilmek, hizmetlerini daha verimli ve daha kusursuz olarak başarmak imkânlarını bulmak Türk Hava Kurumunun tek hedefidir.

Türk Hava Kurumunun kuracağı yeni tesislerin en başında «Uçak Motör Fabrikası» geliyor. Genelkurmay Başkanlığının uzmanlara danıştıktan sonra memnunlukla karşılamış olduğu bu teşebbüsle hava ordumuzun öğre-

tim uçaklarını da Kurumun fabrikaları sağlamış olacaktır. Genelkurmay Başkanlığı, Türk Hava Kurumunun uçak ve motör fabrikalarının çıkaracağı okul uçaklarını «ilk öğretim bakımından üzerinde yıllarca durulabilecek ideal tayyareler» olarak vasıflandırmaktadır. Bu görüşü, motör fabrikası teşebbüsünü başarıya götürecek, en güvenilir bir koruyuş olarak şükranla karşılamak bir vazifedir.

Genel merkez kurulunun Kurultaya sunduğu raporun son satırlarını tekrarlıyarak yolumuza devam edelim:

«Harb yıllarının çetin zorluklarını yenerek elde edebildiklerimiz, birer damladan başka bir şey değildir. Dünya havacılığının avuç içi kadar küçülttüğü küremizin üstünde, yarına nesillerce sürecek, geniş çalışma programlariyle çıkmak zorundayız.»

Haziran 1945

Barış

ALMANYANIN kayıtsız, şartsız teslim olmasiyle Avrupa savaşının sona ermesi bütün dünyada bir sevinç çalkantısı uyandırdı. Her yanda bayraklar dalgalandı, şarkılar söylendi. İnsanlık, acıdan ve sefillikten kurtulmanın heyecanı içindedir.

Savaştan barışa geçerken İkinci Dünya Harbinde yenilenlerin, bütün üstünlüklerini kaybederek yıkılışındaki sebepler üzerinde son defa durabiliriz.

Bir hastanede Amerikalılara esir düşen batı cephesinin eski Alman başkomutanı von Runstedt'in Amerikan subaylariyle görüşürken anlattıkları, Alman çöküşünün baş âmilinin havalarda bir şey yapamamak olduğunu gösteriyor:

Runstedt diyor ki:

— Amerikan hava kuvvetlerinin bombardımanları yüzünden yollarla demiryollarının karmakarışık bir duruma girmesi, karşı hücuma geçmek için takviye birlikleri getirtmemize ve topçumuzu tahşit edebilmemize engel olmuştur. Üzerimdeki üniforma tek elbisemdir. Bütün varım, yoğum, mart ayında uçaklarınız komutanlığın bulunduğu yeri dövdüğü zaman kaybolmuştur. Hava kuvvetlerinizin Almanyada sebep olduğu tahripleri gördüğünüz zaman şaşırmışsınızdır.»

Hitler'in (Berchtesgaden) de, mahzenlerini harp malzemesiyle doldurduğu, evini bile arayıp bulan uçak bombalarının elinden yeryüzündeki can-

lı veya cansız hiç bir hedefin yakasını kurtaramaması, gösteriyor ki bir savaşı zaferle bitirebilmek için havalarda üstünlük ilk ve son şarttır.

Avrupa harbi sona erdikten sonra savaş uçaklarının bombaları artık yalnız Japon toprakları üstünde patlıyacaktır. Bu bölgenin dışında kalan havacılık, bundan böyle barış yolunda çalışmalara girişecektir.

Birbirine seven, birbirinin haklarına saygı gösteren bir dünyanın insanları olmak isteğinin bütün gönüllerde yerleşmesini diliyerek (Barış) ı selâmlarken bu harpte hava kuvvetlerinin verdiği kayıpları gösteren korkunç rakamları sıralıyalım:

Harbin başından 28 nisan 945 e kadar:

A — (11.449) u İngilizlere, (16.941) i Amerikalılara ait olmak üzere Anglo - Amerikanlar (28.390) uçak kaybetmişlerdir.

B — Almanların uçak kaybı (40.849) dur. Bu uçakların (7.911) ini İngilizler, (32.938) ini de Amerikalılar düşürmüşlerdir.

C — Harbin başından 31 mart 945 e kadar Almanya üzerine İngiliz uçakları (645,000) ton, Amerikan uçakları da (530,758) ton bomba atmışlardır.

Haziran 1945

98 Saatte Devriâlem

BİR Nevyork telgrafı, «Panamerikan Air Ways» kumpanyasının, harb sona erince (98) saatte devriâlem yapabilmesini sağlıyacağını haber veriyor. Bu yolculuk için harcanacak bilet parası, (700) dolardır. Bu para Avrupa - Amerika gidip gelme bilet ücretinden daha ucuzdur.

Bu haber, insana çocukluğumuzda okuduğumuz, «Jül Vern» in «Seksen günde devriâlem» romanını hatırlatıyor. O zaman bir fantezi sayılan seksen gün bugün doksan sekiz saat olarak gerçekleşmiş bulunuyor.

Devriâlem hava hattı, şüphesiz, topraklarımızdan da geçecektir. Bir Amerikan heyeti, Türkiyeden geçecek hava yollarını inceleme işi üzerinde çalışmaktadır. Devriâleme çıkacakların, tabiatın pırlantası olan yurdumuzu görmemesi büyük bir kayıp olur. Devriâlem seyyahının ayağını Türkiyeye alıştırmak, her yıl Boğazın sihirli rüzgârına göğsünü vermeği onun için bir ihtiyaç haline getirmek, ilk düşüneceğimiz meselelerden biri olacaktır.

Küreyi (98) saatte dolaşacak yarının bahtiyar insanlarına Türk pilotunu da tanıtabilmek vazifemizdir. Bugün henüz dünya hava hatlarının yabancısı olan Türk pilotu, yakın bir gelecekte, milletlerarası kanad âlemin-

deki şerefli yerini almalıdır. Bu ülküye kavuşabilmek için havacılarımızın sayısını imkân elverdiği kadar arttırmak zorundayız. Türk havacısının, başka milletlerinkinden değer, kapasite ve cevher bakımından üstün olduğu bir gerçektir. İngiliz hava kuvvetleri kamplarında sıkı bir yetiştirme ile staj görerek bröve almakta olan Türk gençleri için İngiliz Hava kuvvetleri idare müdürünün söylediklerini bir belge olarak gösterebiliriz:

«Türk pilotlarının öğretim ve eğitim sırasında gösterdikleri zekâ ve teşebbüs kabiliyetine, bütün İngiliz havacılık öğretmenleri hayranlık duymaktadırlar. Türk pilotları, bir çok hallerde, dil zorluklarına rağmen, İngiliz öğrencilerden üstün dereceler almışlardır.»

Yabancı muhitlerde her zaman saygı ve takdirle dolu bir hava uyandıran Türk genci yarının (50) yolcu taşıyacak, dört motörlü hava taşıtında başarı ile iş görebilecek bir kudrete ulaştığı gün, Cumhuriyet nesline verdiğimiz emek, mükâfatını görmüş olacaktır.

Temmuz 1945

Almanya'nın Peşinden Japonya

ALMANYA'yı Müttefik hava kuvvetlerinin yere sermiş olduğunu söyliyen Feldmareşal Von Rundstedt'in arakasından Mareşal Goering-in, Amerika haber alma servisi subaylarına anlattıkları, Avrupa savaşının sona ermesinde hava akınlarının baş âmil olduğunu bir kere daha ortaya koymaktadır. Goering'e göre, Almanyanın yenilmesi, dört motörlü Amerikan uçaklarının hizmete girmesiyle kesin duruma girmiştir. Müttefik uçakları istilâ yollarını açmış, Alman piyade ve zırhlı kuvvetlerinin elinden çabuk hareket etmek ve yayılmak imkânlarını almıştır. Alman endüstrisi ve ulaştırma sistemi, müttefik uçaklarına karşı, aşağı yukarı, tamamiyle korunamaz hale gelmiştir.

Japonya da, Almanya gibi, düşman kanadlarının alevden baskısı altında günden güne erimektedir. Marianne adalarından kalkan (250) üstün uçarkalenin, nüfusu üç buçuk milyonu aşan (Osaka) ya üç bin ton bomba attığını haber veren Amerikan Hava Kuvvetleri Komutanı General Arnold, bütün Japonyanın tahrip edileceğini söyledikten sonra diyor ki:

Japonyanın kilidi sayılan beş büyük şehri yok etmek lâzımdır. Japonya üzerine her gün (450) uçarkale gönderilecek, (3.562) ton bomba atılacaktır.

General, Avrupada bulunan on iki bin Amerikan uçağından ne kadarı-

nın Pasifiğe getirilmesi imkânı olduğunu kararlaştırmak için incelemeler yapmaktadır.

Müttefik kanadlarından göz açamıyan Japonların yapabildikleri, ellerindeki hava kuvvetlerini bir (intihar filosu) şeklinde kullanmaktır. Her Japon uçağı düşmanın kara ve deniz hedefleri üzerine atılarak en geniş zararı verdikten sonra yok olmaktadır.

82 gün süren kanlı savaşlardan sonra, Japonyanın (500) kilometre güneyindeki (Okinawa) adasının tamamiyle Amerikalılara geçmesi ve adada on hava meydaniyle bin Amerikan uçağının bulunması Japon ana vatanının korunmasını çok güçleştirecektir. Teslim olmak istiyen askerlerini tabanca ile subaylarına öldürten, yüksek rütbeli ordu adamları karşılıklı birbirlerinin boğazlarını keserek ölümü hiçe sayan Japonya, bu sert karakterine rağmen, Almanya gibi her gün biraz daha çökmek, yıkılmak ve sönmek yolundadır. Tehlikenin çok arttığını anlıyan Japon hükûmeti, Tokyo radyosu ile (Okinawa) nın kaybedildiğini haber verirken Pasifik harbi, artık Japonyanın eşiğine gelip dayanmıştır» hükmüne varmaktadır.

Anlaşılıyor ki, Japonyanın dize gelmesinde de en tesirli rolü, Amerikanın kanad üstünlüğü oynıyacaktır.

Temmuz 1945

Havacılık Haftasına Giriyoruz.

YAKIN tarihimizin en canlı ve şanlı günü ile Türk Hava Kurumu'nun «Havacılık Haftası» na giriyoruz.. Her yıl Havacılık Haftasına eriştiğimiz zaman, hayalimizde, gökleri, Türk Hava Kurumu uçaklarının kanad sesleriyle dolu bir yurt şekillenir. Bu hafta içinde, gönül ister ki, her vatandaş, başını havaya kaldırdığı zaman, bir yıl içinde yaptığı yardımların, verdiği emeklerin karşılığını ufuklardan süzülür görsün.

Bu hayali bir gün gerçekleşmiş göreceğimize şüphe etmiyoruz. Fakat her yıl, gerçek bir «Havacılık Haftası» nı çok uzak bir geleceğe bırakmamalıyız. Türk Hava Kurumu'nun fabrikalarından çıkmış, motöründen çivisine kadar memleket malı uçakların, yurdun her yanında kanad çırpışını, heyecandan kabarmış bir yürekle alkışlıyabilmek için uzun yıllar beklememeliyiz.

Millî yardımın Türk Hava Kurumu'na her yıl sağladığı «8,000,000 (seksiz milyon)», kurulmakta olan havacılık tesisleri için yeter bir rakam değildir. «Göklerimiz için her yıl nüfus başına bir lira» düsturu üzerinde mil-

letçe, önemle durmak zorundayız. Endüstride ve kültürde ileri milletlerin havacılık hamleleri karşısında Türk Havacılığı da kuvvetli bir serpilme ile gelişme yoluna girmelidir. İkinci dünya harbi içinde İngiliz uçaklarının aştıkları mesafe, yedi buçuk milyon mili bulmuştur. Bu mesafenin uzunluğunu kavrıyabilmek için dünya ile güneş arasında «40» kere gidip gelmeyi düşünmelisiniz.

Bir İngiliz uçak fabrikasının yapmağa giriştiği yeni dev uçak, dünya hava endüstrisindeki yeni çalışmaların verimi hakkında bir fikir vermektedir.

Bu yeni deniz uçağı, yüz otuz sekiz ton ağırlığındadır. Ve altı motörlüdür. (120) yolcu ve (20) ton yükle saatte ortalama (100) kilometre hızla, (3800) kilometrelik bir uçuş yapabilecektir. Bu uçağın eni (70) metreyi bulacaktır. Bugün en büyük İngiliz bomba uçaklarının eni bunun yarısıdır.

İngilterede, otomobillerin üzerlerine helikopter tipinde iki pervane yerleştirilerek ve arkalarına birer kuyruk takılarak uçaklarla deniz aşırı mesafelere gönderilmeleri imkânının elde edilmesi, yarınki dünyanın göklere doğru bir yayılma gösterdiğinin işaretleridir. Yarınki kanadlı hayat için Türk milleti de kendisini iyice hazırlıyacak ve yepyeni br geleceğin içinde kendisine yaraşan yeri alacaktır. Havacılık haftamızı bu imanla kutlıyalım ve memleket havacılığına yardımlarımızı candan bir istekle çoğaltalım.

Ağustos 1945

Bir Bombaya Sığdırılan Cehennem..

JAPONYA'nın 244.000 nüfuslu (Hiroşima) şehri, 6 ağustosta, göklerden gelebilecek felâketlerin en dehşetlisine uğradı. Bir Amerikan uçağı, (20 bin) ton dinamitin patlama kudretini taşıyan on tonluk bir (atom bombası) attı. Şehrin yüzde altmışı yok oldu. İnsanlar ve hayvanlar, yapılarındaki milyonlarca atom patlıyarak parçalanıp eridiler. Bina içinde bulunanlar da kuvvetli bir tazyikten ve derecesi iki trilyon santigrat hesabedilen sıcaklıktan öldüler. İsabet alan her şey buhar haline geldi. Üstün uçarkale pilotlarından biri: «az önce sokakları ve evleriyle yaşıyan şehrin yerinde birden kapkara bir uçurum belirdi» cümlesiyle şehrin nasıl ortadan kalktığını anlatmaktadır. Bomba atılınca, Hiroşima, bir duman halinde göğe yükselmeğe başlamış, bina parçaları yedi bin metreye kadar uçmuş, şehir mantar biçiminde kaynıyan bir kütle oluvermiştir.

Gelen haberlere göre, İngiliz ve Amerikan bilginlerinin iki buçuk yıldan beri üzerinde çalışmakta oldukları Atom bombasının yapımında (125.000) kişiden fazla insan çalışmıştır. Başkan Truman'ın «tarihin en büyük talih oyunu» diye vasıflandırdığı bu iş için iki milyar dolar harcanmıştır. Truman'a göre: «Bu vâkıa, beşerin, tabiat kuvvetleri hakkındaki telâkkilerinde yeni bir devir açacaktır.»

Uzmanlar, bir atom bombasının üç mil kare üzerindeki her şeyi tahrip edeceğini tahmin etmektedirler. Yapılan hesaba göre, atom bombası taşıyan (500) uçarkale, bir akında on milyon ton bomba atmış gibi bir iş görecektir. Bombaların içinde bulunan (25) gramdan az (Uranyum) madeninde radyum gibi büyük bir yayılma hızı vardır ve bu maden az miktarda atom neşretmektedir. Atom bombasına hiç bir zerre dayanamamakta, hiç bir hedef, atom bombasına karşı koyabilecek hiç bir zırhla kuşatılamamaktadır.

Temmuzad, Yeni Meksika'da yapılan ilk atom bombası tecrübesinde, patlama olunca, göz kamaştırıcı bir ışık meydana gelmiş ve bombanın atıldığı yerden (210) kilometre uzakta bulunan bir kör kız ışığın farkına varmıştır.

Amerika endüstri mahfillerinin kanaatine göre, atom bombasının esasını teşkil eden prensip, bütün endüstri metodlarını alt üst edecek, ana kudret kaynağı olarak kömür, su ve benzinin yerini tutunca, atom kudreti, hava, deniz ve kara ulaştırmalarında büyük değişiklikler yapacaktır. Meselâ: bir otomobil, atom kudretiyle binlerce kilometrelik bir hız elde edebilecektir.

Bir uçağın bırakıverdiği bir bomba ile şehirleri, bir dinamit fıçısı gibi havaya uçan Japonya için yapılacak şey, ya yenilmeyi kabul ederek savaşı bitirmek, yahut bir bombaya sığdırılan cehennemin Japonya'yı dünya haritasından silmesine boyun eğmekti. Japonya, ikinci yoldan yürümek gerektiğini anladı ve kayıtsız, şartsız teslim oldu.

Ağustos 1945

Türk Hava Kurumunun İki Yavrusu..

TÜRK Hava Kurumunun Ankarada, Orman Çiftliği yanında kuracağı Uçak Motör Fabrikasının yapı işleri (2.402.219) liraya ihale edilmiş-

tir. Fabrika binasının yeri, (225.000) m² dir. Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumundan (225.923) liraya satın alınmıştır.

Fabrikada yapılacak (Gipsy Major I) uçak motörünün ve yedek parçalarının yapımı lisansı ile takım, tezgâh ve teçhizleri Kuruma, İngilterede De Havilland uçak ve motör limited şirketleri verecektir. Bu şirketlerle Kurum arasında imzalanan sözleşmelere göre, Türk Hava Kurumunun kuracağı plânlama heyeti satın alınacak makineleri, resimlerini hazırlıyarak, makine fabrikalarına ısmarlıyacak, motörün yapımına ait teknik bilgileri toplıyacak ve elde edilecek motörün iş listelerini, kurulacak fabrikada istihsali düşünülen miktara uygun şekle sokmak için değiştirerek yeniden plânlıyacaktır.

Türk Hava Kurumu Plânlama Heyeti, De Havilland motör fabrikasında motör yapımı metodlarını inceliyerek bilgilerini arttıracak mühendis ve teknisyenlerle birlikte Ankaradan 8 ağustosta, hava yolile Londraya hareket etmiştir. Kafile, beşi yüksek mühendis ve altısı ustabaşı olarak on bir kişidir. Amerikada ihtisas yapmakta olan bir yüksek mühendis de bu heyete katılacaktır. Plânlama heyetinin başkanı Polonyalı bir uzmandır.

De Havilland şirketleri, imalâtçılardan en uygun fiat alınmasına yardım edecek; satın alınacak tesis ve teçhizlerin muayenesi, ölçülmesi ve tecrübeden geçirilmesi işini, yetkili müfettişlerine yaptıracak, ambalâj, sigorta işlerini düzenliyecek ve memleketten çıkış müsaadesi alacaktır.

Türkiyede ilk defa makine yapan bir fabrika kurmak teşebbüsüne girişmiş olan Türk Hava Kurumu, havacılık endüstrimize övülecek bir yardıma hazırlanmaktadır.

Etimesğut uçak fabrikası ile kurulmasına başlanan Motör Fabrikasını, bu iki gürbüz yavruyu besleyip büyütebilmek için Türk Hava Kurumuna milletçe, daha fazla cömertlik göstermeliyiz. Her iki fabrikanın yıldan yıla kabaracak masraflarını karşılamak için çıkaracakları uçaklarla motörleri Türk Hava Kurumundan ve hava ordumuzdan başka alıcı buluncıya kadar bu tesisleri ayakta tutmak için millî yardımın kuvvetini arttırmalıyız.

«Nüfus başına yılda bir lira» düsturu, kurumun ihtiyaçlarına en uygun bir cevaptır. Ayda on kuruştan daha az bir yardımla on dokuz milyona doğru yükselmek, memleket havacılığının bu iki fabrikasını yaşatmak için gidilecek en kolay ve en kestirme yoldur.

Eylûl 1945

Uçak, Günahlarını Unutturmalıdır..

AMERİKA hava kuvvetlerinin 38 inci yıldönümü dolayısiyle Birleşik Amerikanın her tarafında yapılan şenlikler ve hava gösterilerinde halk, hayranlık uyandıran bir sürprizle karşılaşmıştır. «Uçan Yıldız» adı verilen ve saatte (800) kilometre aşan, bir kişilik pervanesiz avcı uçağı, gösterilerde hazır bulunanlar arasında çok kuvvetli bir heyecan ve ilgi havası yaratmıştır.

Amerikan ordusu hava kuvvetleri komutanının izahlarına göre, (P-80) remzini taşıyan uçan yıldız, ses hızına en çok yaklaşabilen uçaktır ve şimdiye kadar meydana getirilebilen av uçaklarından daha uzun mesafelidir. En çetin hava savaşlarında hizmet görebilecek vasıfları taşımaktadır. (45000) kademden fazla yükselebilmektedir. Pervaneli av uçakları şimdiye kadar bu yüksekliğe varamamışlardır. Uçağın asıl ağırlığı (4000) kilo, kanatlarının genişliği (39) kademdir. Uzun mesafeler için yedek benzin hazneleri doldurulduğu zaman ağırlık (7000) kiloyu bulmaktadır. Çok sessiz uçan P-80 in her yanı ince çeliktendir.

Bundan önce yapılan pervanesiz uçakların motörleri petrolle çalışmakta iken Uçan Yıldız'ın motörleri her çeşit benzinle işlemektedir. Bu motörlerin ısınmağa da ihtiyacı yoktur. Çalışmağa başladıktan bir dakika sonra uçak harekete geçebilmektedir. Motörlerin arttırılmış olan kudreti, kovalama işlerine çok elverişlidir. Uçak, dümeninde, kanatlarında bulunan idrolik tertiplerin yardımiyle (880) kilometre hızla uçarken bile kolayca manevra yapabilmektedir.

Dileğimiz, «Uçan Yıldız» da elde edilen yüksek vasıfların yeni bir savaşta değil, barışa ve sükûna kavışmış bir dünyanın yapıcı havacılığında insanlığa faydalı olmasıdır. İkinci Dünya Harbinin en yıkıcı silâhı olan uçak, günahlarını unutturmak için barış yıllarının emrinde, kana ve ateşe boğduğu ülkeler eski canlılığını alıncaya kadar çalışmak zorundadır. Toprak altında yatan milyonların çocuklarının hatıralarını zehirliyen ürpermeyi ve dehşeti silebilmek için uçak, geniş bir güven havası içinde yıllarca insanlığın bahtiyarlığına yardım yolunda çalışmalıdır. Kulağımıza bir kanat sesi çarptığı zaman, hayalimizde alevler içinde kıvranan yuvalar değil, bize refah, zenginlik, rahatlık ve sevinç getiren kanatlar canlanmalıdır.

Eylûl 1945

Dikine Havalanan Uçaklar

HAVACILIK uzmanları, yarın, gerek savaşta, gerekse barışta dikine havalanan uçakların (Helikopterlerin) geniş ölçüde faydalı işler göreceği kanaatindedirler. Her çeşit dalgalı araziden kolaylıkla uçabilen ve iniş için geniş meydan istemiyen Helikopterler, plânörler gibi her yere zorluk çekmeden konabilmektedirler. Şu farkla ki, plânör indiği bir yerden artık kendi kendine havalanamaz. Helikopter ise, aksine, en elverişsiz bir bölgeden yükselebilir.

Gelecek savaşlarda bu uçaklar, bütün gemilerde kullanılacaklardır. Radyoların susturulması gerektiği zaman Helikopterler gemiden gemiye haber götürmek vazifesini başaracaklardır. Savaş fotoğrafları çekmek için de bu uçaklar, en işe yarar vasıtalar olacaktır. Bundan başka savaş hatları gerisine asker taşımak, rasat ve keşif işlerini daha iyi görmek Helikopterlerden beklenen önemli işler arasındadır.

İlk yapılan Helikopterler, havaya ancak (1200) kadem yükselebilmekte idiler. Bu rakam, bugün (1500) e çıkmıştır ve yeni Helikopterler, (1500) kilo ağırlığında yük taşıyabilmektedirler. Halbuki ilk Helikopterler (250) kilodan yukarı kaldıramıyorlardı.

Talim ve terbiye için kullanılmakta olan Helikopterler iki kişiliktir. Üzerinde çalışılan yeni modeller ise (10) kişi taşıyabileceklerdir. Bir Amerikan şirketinin müdürü, daha büyüklerinin de inşa plânlarının hazırlandığını ve (22) kişilik Helikopterlerin yapılabileceğini söylemiştir.

Helikopterlere daha çok barış havacılığında umut bağlanmaktadır. Ulaştırma işleri henüz düzenlenememiş olan memleketlerde bu uçaklar, küçük şehir ve kasabalar arasındaki temaslar için çok faydalı olacaklardır. Hele acele imdat istiyen hâdiselerde Helikopterler en önemli hizmeti göreceklerdir.

Amerikalılar, deniz kazalarında kurtarma işlerinde Helikopterlerin çok başarı göstereceklerini düşüncesindedirler. Yeni tip Helikopterler, (100) kademlik dar bir sahaya inebilecekler ve kazaya uğrıyanları, yeni bir usulle yukarıya çekebileceklerdir.

Bu uçakların memleketimizde en çok iş görebilecekleri şüphesizdir. Haşerelerle yapılacak savaşta Helikopter, bizim için üzerinde dikkatle durulacak bir yardımcıdır.

Eylûl 1945

Yarının Havacılığına Hazırlıklar

DÜNYA havacılığındaki geniş gelişmelerin kılavuzları olan Amerika ve İngiltere, barış havacılığının hazırlıklarına girişmiş bulunuyorlar. Büyük rakamlara dayanan bu çalışmaların en önemlilerinden biri, yapılmasına başlanan hava transatlantikleridir. (Mars) tipindeki bu deniz uçakları dört motörlüdür, saatte (320) kilometre yol almakta ve (106) kişi taşımaktadır. Ağırlıkları (75) tondur. Yolcular, geceleri, bir yataklı vagondaki gibi rahatça geçirebilecekler, kadınlar ve erkekler ayrı ayrı banyolarda yıkanabilecekler, uçağın küçük mutbağındaki pişirilmiş sıcak yemekleri yiyebileceklerdir. Pencereler, yolcuların aşağıdaki manzarayı iyice seyredebilmeleri için geniş ve özel bir şekilde yapılmıştır. Bu uçaklara (Radar) cihazı yerleştirilmiş olduğu için sisli ve tipili havalarda da güvenle uçuş yapabilmektedir.

145 ton ağırlığında, (204) yolcu taşıyabilecek, altı motörlü uçaklarla Nevyork'tan Londra'ya dokuz saatte gidebilmek de Amerikalıların hedeflerinden biridir.

İngiltere'deki çalışmalar da Amerika'dakinden aşağı değildir. Londra'da kurulması düşünülen yeni uçak istasyonu, harcanan gayrete örnek olarak gösterilebilir.

Londra'dan altmış kilometre uzakta, Taymis nehri kıyılarında kurulacak yeni istasyon için (12) kilometre uzunluğunda ve (8) kilometre genişliğinde bir yer seçilmiştir. Bu arazinin güney ve batısı su ile çevrilidir. İstasyon, Londraya kara ve demiryollarından başka tünellerle de bağlanacaktır. Hava meydanında (180) metre genişliğinde, dört kilometrelik altı uçuş pisti bulunacaktır. Deniz uçakları için, Taymisten faydalanılarak 6X10 kilometre genişliğinde bir de sun'î göl yapılacak, gölün kenarlarında lüzumlu tesisler kurulacaktır. İstasyon, yılda sekiz milyon yolcuya göre hazırlanmaktadır.

Vapurların ve şimendiferlerin, daha çok, eşya taşımasında kullanılacağı bir çağa doğru hızla gidiyoruz. Amerikada, halka, saatte (175) kilometre giden üç kişilik uçakların, taksitle (üç bin) dolara satılmasına başlanması, kanadlanan dünyanın ufukta belirdiğini göstermektedir.

Türk milletinin bu hazırlıklara uzaktan seyirci kalmıyacağı şüphesizdir. Memleket havacılığının gelişmesini, çalışmalarını yeni ihtiyaçlara ve yeni şartlara göre genişletmesine bağlı gördüğümüz Türk Hava Kurumuna vatan-

daşlarımızın yardımları ne kadar kuvvetlenirse kanadlanma dâvasını o kadar çabuk başarabiliriz.

Unutmıyalim ki, Türk Hava Kurumu'nun kurduğu her yeni tesis, millî yardıma dayanmadıkça ayakta duramaz. Çoğumuzun farkına varmadan yaptığımız ufak yardımların bir araya gelmesi, değerli havacılık eserlerini meydana getirmektedir. İlgimizi biraz arttırmak ve başlanan işin önemi üzerinde biraz durmak, verimi bir kaç misline çıkarabilir.

Barışla Harb Arasında..

BEŞ Dışişleri Bakanının Londrada günlerce süren toplantıları boşa çıkınca, yarınki, harbler üzerinde konuşmalar sıklaşmağa başladı. Amerika Genelkurmay Başkanı General (Marşal) in Harbiye Bakanına vermiş olduğu raporun havacılığa temas eden parçaları, günün en çok dikkate çarpan görüşü olarak incelenmeğe değer. General raporunda diyor ki: yor ki:

«Kuvvetli hava birliklerine sahip olacak bir nizamî orduyu desteklemek için, yılda dört milyon kişiyi seferber edebilecek devamlı bir halk ordusu kurmak lâzımdır.»

Genelkurmay Başkanının raporundan öğrendiğimize göre, Amerika yirmi iki buçuk tonluk bombalar ve bombaları taşıyabilecek uçaklar yapmaktadır. Bu uçaklar, hararet, ışık ve manyatizm kaynaklarına tam isabetle, doğrudan doğruya roket atabileceklerdir.

Rapordaki en çok ilgi uyandıran satırlar şunlardır:

«Stratosferde, sesten daha hızlı uçabilecek ve (50) tondan fazla bomba taşıyabilecek bombardıman uçakları daha şimdiden bir hakikat olmuştur. Bu uçakların, faaliyet sahası, yeryüzünde herhangi bir hedefe saldırdıktan sonra dost bir üsse dönebilmeğe elverişli olacaktır.»

Bu rapor bize anlatıyor ki, Atom enerjisinin elde edilmesi, harb hazırlıklarını durdurmamıştır ve altı yılın büyük ıstıraplarından sonra da insanların yeniden boğazlaşması ihtimali ortadan kalkmamıştır.

Raporunda, sürekli bir güven için büyük çapta fen araştırmalarına önem verilmesi ve düşman bombardımanı altında endüstri seferberliği işinin başarılması plânı üzerinde duran General, gelecek savaşın İkinci Dünya Harbinden daha fazla «topyekûn» olacağını belirtiyor. Bu «topyekûn» kelimesi, bize, ateşe gösterilen bir kalay parçası gibi bir atom bombasının altında eriyiveren (Hiroşima) japon şehrini hatırlatıyor.

Almanya'nın arkasından Japonyayı yere serdikten sonra, altı yıl iliklerine kadar titriyen insanlık, barışın sıcaklığında ısınmağa hazırlanırken, kulaklarımıza çarpan ümit kırıcı haberler karşısında üzüntü duymamağa imkân var mıdır? Dünyanın yeniden kalkınmasında hizmetlerini ve yardımlarını beklediğimiz «uçak» gene stratosferlere saklanmağı ve öldürücü rolüne yeniden başlamağı düşünüyor. İnsanları birbirine yaklaştırmak, ısındırmak ve kaynaştırmak vazifelerinde bize yararlı olmasını dilediğimiz uçağı, artık dünkü ürpertici kılığında görmek istemiyoruz.

Uçak, bundan sonra Barışla el ele çalışacaktır.

Ekim 1945

Kurban Bayramındaki Ödevimiz...

ÖNÜMÜZDEKİ kurban bayramı, memleket havacılığına yardım için her yıl karşılaştığımız sayılı günlerden biridir. Eskiden şunun bunun elinde çarçur olan kurban derilerini, barsaklarını ve boynuzlarını Türk Hava Kurumu düzenli bir toplama sistemiyle bir araya getirip satmakta ve bu kaynaktan yılda (bir milyon) liralık bir gelir elde etmektedir. Bu bir milyonun yarısı, felâketli günlerimizde vatandaşın imdadına koşan Kızılaya ayrılmakta; yurdun yoksul ve düşkün çocuklarına harcanmakta olduğu için, düne kadar ötede, beride ziyan olan bir değer, Türk Hava Kurumunun yapıcı çalışmalarile memleket için en faydalı bir şekilde kullanılmış olmaktadır.

Kurban bayramında bir çok vatandaşlarımız, yalnız derileri bağışlamayı azımsıyarak kurbanlarını canlı olarak vermeği, yahut kurban parasını armağan etmeği, daha uygun görmektedirler. Yardımların bu yolda kuvvetlenmesi, verimi daha çok arttıracağı için, memnunluk uyandıracağı şüphesizdir. Üç millî cemiyete, hele havalarda kuvvetlenme dâvamıza yapacağımız yardımı ne kadar geniş tutabilirsek o kadar yerinde bir iş görmüş oluruz.

Büyük milletler, yarınki havacılık için öyle inanılması güç programlarla çalışmağa başlamışlardır ki, yürüyüşümüzü hiç olmazsa imkân elverdiği kadar bu gidişe göre ayarlamak çarelerini aramalıyız. Amerika ve İngilterenin engin denizlerin büyük dalgaları gibi birbirini kovalıyan hamlelerine yaklaşmak bugün için hayalimizden geçmez. Fakat onların ilk başlangıçtaki durumlarına girebilmeği ideal olarak ele alabiliriz.

Amerika ile İngilterenin yeni dev-uçaklarının taşıyacakları insan sa-

yısı (50) den (100) e, yüzden (120) ye çıkarken, birden rakamların (400) e kadar fırladığını görüyoruz. Bir Nevyork telgrafı, (400) asker taşıyabilecek altı motörlü uçakların yapılmasına başlanıldığını haber veriyor. Şu uçakların boyu, (56) ve genişliği -kanatlarla birlikte- (75) metredir. Motörlerin kudret tutarı, (65 bin) beygirdir. Motörler kanadların hizasında ve arkadadır. Bu uçaklar (125) ton ağırlık taşıyabilecek, saatte (450) kilometre hızla uçacaklardır. Dikkate çarpan taraf, bu dev uçakları (6) kişinin idare edebilmesidir.

Rakamların böyle alabildiğine yükselmesi, gemilerle uçaklar arasındaki yarışı, yakın bir gelecekte kanatların kazanacağını gösteriyor.

Kurbanlarımızı Türk Hava Kurumuna bağışlarken yarınki kanadlı dünyamızın kurulmasına yardım ettiğimizi ve değr biçilmez bir vazife gördüğümüzü göz önünde tutmalıyız. Havacılığımızı er geç, bir gün Türk milletinin yaratıcı karakterine yaraşır bir seviyeye yükselteceğimize gönüllerimizin bütün ateşiyle inanıyoruz.

Ekim 1945

Yedi Kat Göklere Doğru...

AMERİKA Genelkurmay Başkanının Harbiye Bakanına verdiği rapordan öğreniyoruz ki, Stratosferde sesten daha hızlı uçacak ve (50) tondan fazla bomba taşıyabilecek bombardıman uçakları daha şimdiden bir gerçek olmuştur.

Stratosferde uçmak demek, (12.000) metreden yukarıya çıkmak demektir. İkinci Dünya Harbinde hava akınlarının çoğu stratosferden yapılmıştır. (10.000) metrenin yukarısındaki bulutsuz bölgeye çıkan uçaklar, uçuş vasıflarını bozan, kanadların buz tutması hâdisesinden kurtulmuş olmaktadırlar. Yükselme fazlalaştıkça havanın kesifliği ve mukavemeti azalmakta olduğu için, uçaklar daha hızla uçabilmektedirler. Meselâ: (6000) metrede (370) kilometre hız yapan bir uçak, (15.000) metrede (480) kilometre yol aşabiliyor. Stratosferde uçuş, uçaksavar bataryalarının ateşinden kurtulmak için de en emniyetli çaredir. Uçaksavarların ateşleri (8000) metrenin yukarısına erişememektedir.

Stratosferde uçuşun zorlukları da yok değildir. En başta nefes alma zorluğu geliyor. İnsan ciğerleri ancak (5000) metreye kadar, aradığı oksijeni kolaylıkla bulabiliyor. Bu rakamı biraz daha arttırmak imkânı varsa da (15.000 metrenin yukarısında sun'î oksijenle bile hayat devam ettirileme-

mektedir. Bunun için (5000) metreden yukarıda uçacaklar, oksijen cihazı kullanmak zorundadırlar.

İkinci zorluk da havaya yükselişte soğuğun durmadan artmasıdır. Bu artış, stratosferin hududu olan (12.000) metreye kadar devam eder. Ondan sonra hararet sabitleşir. Modern uçaklarda soğuğu önlemek için ısıtma cihazları kullanılmakta ve havacılara elektrikle ısıtılmış uçuş elbiselri verilmektedir.

Bu bilgi hulâsasından anlıyoruz ki, stratosferde uçuş, kudretli bir havacılık tekniğine ve sarsılmaz bir uçucu karakterine dayanmaktadır. Yedi kat göklere çıkabilecek havacı, insanların göklerde gizli bulunduğuna inandıkları görünmez kuvvete yaklaşabilecek bir kahraman olmalıdır. Havacılık, hele atom çağının havacılığı, düşük kalitede insanların başarabilecekleri bir sanat dğildir.

Türk havacıları da stratosferde sesten daha hızlı dolaşabilecek uçaklarda vazife alacak yaratılışta yiğitlerdir. Yarınki neslin kanatlarını bu teknik olgunluğa erişmiş görebilmek hepimizin gönlünde yaşıyan bir idealdir. Türk bayrağını yedi kat göklere yükseltebilecek Türk uçucularını göğüsleri gururla kabararak alkışlıyabilmek yarınki neslin en şerefli bahtiyarlıklarından biri olacaktır.

Kasım 1945

Ergeç Zafere Ulaşacağız...

UÇANKALE ve uçan şilebin arkasından şimdi «uçan otel» ve yakın bir gelecekte «Uçan Dünya».

Bilginler mesafeyi ortadan kaldırmak için zekâlarını ve teknik kudretlerini zorlayıp durmaktadırlar. Atom enerjisi, bu çalışmalarda ele alınan başlıca elemandır. Almanların (V2) silâhını atom enerjisiyle kullanabilmek teşebbüsünde başarı elde edilebilirse, atom füzenin yere inme hızı azaltılabilirse, Atlantiğin bir kıyısından ötekine (15) dakikada posta, yük ve yolcu taşınabilecektir. Hızı ve hareket sahası hudutsuz sayılan bu cihaz, - içindekilere oksijen temin edilirse - dünya cazibesinden kurtulabilecek, yıldızlar arasında dolaşabilecektir.

İnsanı binbir gece masallarını dinliyormuş duygusu içinde bırakan bu cüret dolu yaratma hamlesi karşısında bugünkü dünya havacılığına, Manşın havadan ilk aşılışı yıllarındaki emekleme devrini yaşıyormuş gözüyle bakarsak pek yanılmış olmayız.: Bugüne kadar kurulmuş bütün hesapları,

kuralları ve imkân ölçülerini altüst etmeğe hazırlanan yarınki dünyanın havacılığı, yaşamak istiyen bütün milletlerin önüne ağır vazifeler sürmektedir. Yakın geleceğin bu yepyeni şartlar içinde doğacak havacılığına kendisi ni uydurabilecek bir nesli meydana getirmek bu vazifenin en başında geliyor. Dünün bütün ölçülerini bir yana bırakarak, göklerin yarınki gençlik için gündelik bir spor meydanı haline geleceğini şimdiden görmeliyiz. Yurt havalarında değil, dünya havalarının oksijenli her tabakasında, yılların her mevsiminde uçmanın, karada bir otomobille dolaşmak kadar basitleşmiş olacağına inanmalıyız. Olgun havacılık bu gerçekler kavrandıktan sonra başlıyacaktır.

Bu inanışın, Türk çocuklarının yüreğinde yer ettiğine bir belge olan Türk Hava Kurumu, Türk milletini ülkü etrafında toplıyabilmek için bütün gücünü kullanarak çalışıyor. Türk Hava Kurumunun kampları henüz kandırıcı bir verimle işliyemiyor. Türk Hava Kurumunun fabrikaları henüz kuruluş ve serpiliş çağındadır. Türk Hava Kurumunun sekiz milyonluk geliri göz kamaştıracak bir kalkınma için elverişsiz bir rakamdır. Böyle olmakla beraber dâvanın iyi kavranmış olması ve işe el atılmış bulunması, umutlarımızı ateşliyor ve güvenimize kuvvet aşılıyor.

Vatandaşların anlayış kudreti, bizi er geç zafere ulaştıracaktır.

Aralık 1945

1946

YENİ yıla girerken, savaşla barışın dolaşık bir yumak gibi, bir türlü birbirinden ayrılamadığını görmek, bütün insanlığı kaygı içinde bırakıyor. Milyonlarca kadın, erkek, henüz yıkıntılar arasında, yiyeceksiz, giyeceksiz ve yakacaksız kıvranmaktadırlar. Yeryüzünden güvensizlik, şüphe, korku ve ihtiras henüz silinmemiştir. Barışı kurmak ve korumak vazifesini üstüne alan büyük otoriterler, birbirlerinin pusularına düşmek vehmi içindedirler.

Dünyanın bu bulanık havası içinde, göklere hâkim olmak yolundaki çalışmalar hızını ve başarılarını arasız arttırmaktadır. Harb havacılığından barış havacılığına geçiş hazırlıkları etrafında göz kamaştırıcı bir ilerleme vardır. Kürenin çevresini sıkıcı bulan kanadlı kahramanlar, artık gözlerini stratosfere dikmişlerdir. Göklerin günlerini, saatlere indirmek, yirminci asır havacısını doyuramamıştır. Şimdi saatlerin dakikalara indirilmesi pe-

şinde koşulmaktadır. Hava yolcusunun az çok katlandığı rahatsızlığı ortadan kaldırmak, uçak endüstrisinin üzerinde en çok çalıştığı konudur. Evimizdeki yatağımızda bulduğumuz ferahlığı hava yolculuğunda da kaybetmemek için binlerce ilim ve teknik adamı baş başa çalışıyor.

İleri endüstri memleketlerinin milyarlar harcıyarak hazırlamakta oldukları yeni havacılık dünyası, yarınki insanların yaşamktan daha çok zevk alabilmeleri, daha bahtiyar bir âlemin fertleri olabilmeleri için her imkânı düşünmektedirler. 946 yılı, bizi gerçek bir barışa kavuşturacak olursa, bu çalışmaların verimini önümüzdeki aylar içinde öğrenmek ve görmek sevincini tadabilmemiz çok uzak bir ihtimal değildir.

946 nın, memleket havacılığı için de yeniliklerle ve ilerlemelerle dolu bir yıl olması başlıca dileğimizdir. Kanadlanan dünyadaki yerimizi alabilmek için girişeceğimiz sıkı çalışmaların başlangıcı 946 yılı olacaktır. Harb yıllarının doğurduğu elverişsiz ekonomik şartlar bu yıl içinde ortadan kalkacak olursa, geniş bir plânın yürütülmesi ve millî ihtiyaçlarımıza uygun bir havacılığın kurulması sağlanmış olacaktır.

Türk vatandaşının Hava Kurumuna gösterdiği sıcak ilgi önümüzdeki yıl, umarız ki kuvvetini arttıracak, Kurumun kampları ve tesisleri daha verimli çalışacak, Türk Hava Kurumu uçaklarını ve uçucularını vatandaşlarımız sık sık görebilecektir. Memleket havacılığının millî yardımla beslenerek nasıl gürbüzleştiğini gören her Türk çocuğunun daha cömert ve daha ateşli davranacağına ve kanadlı Türkiyenin doğmasını çabuklaştıracağına hiç şüphe etmiyoruz.

Yeni yıl, bütün yurda kutlu olsun.

Ocak 1946

Türk Hava Kurumu 21 Yaşında

DÜNYA havacılığının ufukları alabildiğine genişlediği günlerle Türk Hava Kurumu; (21) inci yıldönümüne erişmiş bulunuyor. Uçağın havada hızı bin kilometreye varmıştır. (Uçan Beyaz Saray) la Ankaradan Nevyorka (26) saatte; Londraya (11) saatte gidilebiliyor.

Türkiyeyi kanadlı bir nesle kavuşturmak ülküsiyle yirmi bir yıl önce kurulmuş olan Türk Hava Kurumu; bu kısa sayılabilecek devre içinde; dünya havacılığının o kadar göz kamaştırıcı ileri atılışlariyle karşılaştırmıştır ki; aradaki mesafeyi kısaltmak için yapılan bütün gayretler; ancak göze çarpmıyacak ilerlemeler sağlayabilmiştir. Kapatmağa çalıştığımız mesafe

ilmin ve tekniğin yeni buluşlariyle birkaç misli uzamış ve çalışmalarımızı bir kaç misli kuvvetlendirmek ihtiyacı belirmeye başlamıştır.

Türk milletinin memleket havacılığı için her yıl bağışladığı sekiz milyon lira ile bir çok eserler yaratılmıştır. Yirmi bir yıl önce; üç dört odalı bir kira evinde işe başlıyan Türk Hava Kurumunun bugüne kadar kurmuş olduğu havacılık tesislerinin değeri milyonları bulmuştur. Bağrında kanadlanma aşkının çarpıntısını duyan her genç Türk Hava Kurumunun kamplarına koşmaktadır. Bütün yurdun gözleri, havacılık çalışmalarını yakından görmemektedir. Bütün yurdun kulakları, kanad sesini henüz yakından duymamıştır. Böyle olmakla beraber, havacılıkta ileri millet haline gelebilmenin bir varlık dâvası olduğunu kavramamış tek vatandaş kalmamıştır.

Yaşı veya sağlık durumu elverişli olmadığı için Kurumun havacılık tesislerine alınamıyan gençlerin, her yana başvurarak sızlanışlarındaki düşündürücü mâna, yirmi bir yıllık emeğin en övünülecek verimidir. Genç ruhlara aşılanmış olan kanad sevgisi, Türk havacılığının yarınını aydınlatan sevindirici bir ışıktır.

Bol kanadlı ve bol pilotlu bir gençliğe dayanmak, hem barış için, hem de savaş günleri için milletlerin baş kaygısı olmuştur. Altı yıl kana bulanan kürenin sonsuz bir barışa kavuşacağını umanların sayısı çok azdır. Birleşik Milletler Başkanı Truman bile, Amerikalılara mecburî askerliğin kabulünü tavsiye ederken şu sözleri söylüyor:

«Devamlı bir barışı korumak kararımızın kesinliğine muhtemel her hangi bir saldırganı inandırmak için, yetecek kadar bir askerî kuvveti devamlı bir hazırlık halinde tutmak lâzımdır. Şayet yeni bir dünya harbi olursa, bu, ayni zamanda karada, denizde ve havalarda olacak; tecrübeler yapmak, kuvvetleri teşkilâtlandırmak için zaman bırakmıyacaktır. Demek ki ansızın gelecek bir taarruza hızla karşı koymağa kudretli bir askerî teşkilâtı barış zamanında meydana getirmek zaruridir.»

Truman'ın ikazı, Türk milletinin her zaman göz önünde tuttuğu bir esastır. Havacılığımızı hem barış, hem de savaş günleri için üstün bir seviyeye çıkarmak, hepimizin idealidir. Türk Hava Kurumunun gelecek yıldönümlerini daha ileri bir havacılığın gürbüz kanadları altında kutlamamızı dileriz.

Şubat 1945

Dünya Barışını Uçak Koruyacak

İKİNCİ Dünya Harbini sona erdiren elemanların en başında yer alan hava kuvvetlerine, bugün bütün milletler, barışı koruyacak kuvet gözüyle bakmaktadırlar. Amerikan hava kuvvetleri komutanlığında bulunmuş olan General Arnold'un sözleri, bu görüşe kendisinin de çok değer vermekte olduğunu belirtmektedir. General diyor ki:

«Amerikan uçakları, bugün dünya barışının biricik koruyucusudur. Bugünkü fenne göre, atom bombasını hedefe götürecek tek vasıta, uçaktır. Amerika, kürenin her hangi bir noktasına yetişebilecek kudrette büyük hava kuvvetleri bulundurmalıdır. Askerî havacılıkla ordu ve donanma arasındaki bağlantı, muhafaza edilmeli ve Amerika, Pasifikteki üslerini daima elinde bulundurmalıdır. Amerikalılar, kendilerini büyük bir hava kuvvetine sahip olmak zorunda bırakan âmilleri hiç bir zaman unutmamalıdırlar.»

Bu demeci okurken, Hitler'in, 1 temmuz 938 de Mareşal Goering'e verdiği direktifi hatırlıyoruz:

«Almanya'nın, emellerini gerçekleştirmesine imkân vermenin bir tek çaresi vardır ki o da harbdir. Harbe hemen şimdiden hazırlanmalıyız. Bu vazifeyi size veriyorum. Bu iş için siz herkesten daha yetkilisiniz. Çünkü, düşmanlarımızı uçaklarımızla yeneceğiz.»

Bir ahtapot gibi bütün yeryüzünü pençeleri içine almak hırsı içinde kendilerini kaybetmiş olanların en güvendikleri silâh olan uçağa, bugün de üçüncü dünya harbini önliyecek kuvvet olarak bel bağlanmaktadır.

Gönül isterdi ki, dünyayı, altı yıl yıkıntılarla ve mezarlıklarla dolduran uçak, artık yalnız insanların bahtiyarlığı yolunda kullanılsın. Ne yazık ki, doymak bilmiyen ihtiraslar arasındaki savaşın arkası bir türlü alınamamıştır. General Arnold, kaygılarında haklıdır.

Harb için olsun, barış için olsun bütün milletlerin dört elle sarıldıkları uçak, bizim de işlerimizin en başına almamız gereken dâva olmalıdır. Türk Hava Kurumuna yapılan bütün yardımlar, memleket havacılığında bizi her yıl daha ileriye götürecektir. Kendi ölçülerimizde yapacağımız her yeni hamlenin değerini küçümsemeden hedefe her gün biraz daha yaklaşmalıyız.

Dileğimiz, gerçek bir barışın ılık havasına bir an önce kavuşmak ve hür

bir dünyada, insanlara refah ve ferahlık taşıyan kanadların sesleriyle göklerin dolup taştığını görmektir. Bu aydınlık günlere acaba ne zaman erişebileceğiz?

Mart 1946

Harbsonrası Havacılık Çalışmaları

BARIŞ çalışmalarında ve bir yıkıntı haline gelen dünyanın yeniden kurulmasında uçaktan faydalanmak yolundaki teşebbüsler günden güne genişlemektedir. Son günlerde uçakla kablo döşemek işi üzerinde bir deneme yapılmış ve iyi bir sonuç alınmıştır. Saatte (100) mil mesafe aşan bir uçak, telefon kablosunun bir ucunu bir mühndis grubuna atmış, yedi dakika sonra da öteki ucunu bir başka grupa atarak yedi dakikada (16) millik kablo döşemiştir. Telefon hatlarını bataklık ve dağlık bölgelerden geçirmek gibi çok tehlikeli ve zor bir iş, uçakların yardımiyle kolayca ve çok çabuk başarılmaktadır.

Harbsonrası kalkınmasında uçağın alcağı önemli yeri gözönünde tutan Türk Hava Kurumu, uçak fabrikasının 946 çalışma prgoramını yarının ihtiyaçlarına uygun olarak hazırlamıştır. Bu proğrama göre, bu yıl Türk tipi bir sıhhî imdat uçağının fabrikada seri halinde yapılmasına başlanacaktır. (T H K 5) işaretini taşıyacak bu uçaklar, iki motörlü olacak, bir pilot, bir hastabakıcı ve iki hasta taşıyacaktır. Ayrıca, (T H K 10) işaretini taşıyacak iki motörlü taksi uçağının prototipi de bu yıl tamamlanmış olacaktır.

Fabrika, bu iki tipten başka, bu yıl, üç kişilik bir turizm uçağının projelerini hazırlıyacaktır. Bu uçak 130 - 150 beygin kuvvetinde bir motörle çalışacak ve (T H K 11) işaretini taşıyacaktır.

Türk mühendisinin ve Türk teknikçi ve işçisinin emeğindn kuvvet alarak meydana gelecek bu Türk tipi uçaklar, ömrünün yarısını göklerde geçirmek zorunda olan yarınki insanın dünyasına bir hazırlık olacaktır.

Fabrika, çalışmalarına hız verirken, bir yandan da havacı gençlerimizin sayılarını memleket ihtiyacına uygun bir rakama çıkarmak işi üzerinde ısrarla durmak gerekiyor. Türk Hava Kurumu kamplarının verimi damla damla olmaktan henüz kurtulamamıştır. On dokuz milyonluk Türkiyeye yaraşır dolgunlukta bir kanadlı gençlik yetiştirebilmek için Türk Hava Kurumunun bütün gelirini yalnız kamplara, öğretmen kadrosuna, meydan ve mal-

zemeye harcamak lâzımdır. İki fabrikanın kuruluşu ve geliştirilmesi vazifesini üzerine almış olan kurum, şüphesiz ki, bütün gelirini yalnız havacı yetiştirmek işine bağlıyamaz. Bunun için, her iki kaynağın bir arada işliyebilmesi, vatandaşlarımızın yardımlarını arttırmalarına bağlıdır.

Bugüne kdar Türk Hava Kurumunun bütün hamlelerini candan bir benimseme ile desteklemiş olan halkımızın, harbsonrası çalışmalarında da kurumun muvaffak olması için elinden gelni esirgemiyeceğine inanıyoruz.

Havacılık Doymak Bilmiyen Bir Devdir

DÜNYA barışının doğum sancıları devam ederken öte yanda, havacılık âlemindeki gelişmeler göz kamaştırıcı eserler meydana getirmektedir. Amerika endüstrisinin yarattığı sekiz motörlü (Herkül) uçakları, bu harikalardan biridir.

Tamamyile ağaçtan yapılmış olan Herkül uçakları, (400) eri, cihazlariyle birlikte taşıyabilmektedir. Tam yükiyle havalandığı zaman ağırlığı (225) tondur. Motörleri (28.000) beygir kuvvetindedir. Sekiz motörden başka iki de yedeği vardır. Benzin tankları (42) ton akaryakıt alır. (65) tonluk yükiyle (8000) kilometreyi kolaylıkla aşabilir.

En çok dikkate çarpan rakam, Herkül'ün (22 milyon) dolar masrafla meydana getirilmiş olmasıdır. Görüyoruz ki, havacılık doymak bilmiyen bir dev gibi, arkası kesilmiyen milyonlar yutan bir büyük dâvadır.

Amerika, insan hayaline güç sığacak rakamlar diyarıdır. Amerikada doğan her hangi bir yeniliğe imrenirken Birleşmiş Milletlerin eşsizliğini, benzersizliğini gözden kaçırmamak gerektir. Böyle olmakla beraber bir memlekette, temeli sağlam bir havacılık kurabilmenin, derme çatma bütçelerle başarılabilecek bir mesele olmadığını (22 milyon) rakamı üzerinde durarak daha iyi kavrıyabiliriz.

Üç dört yıldanberi, Türk havacılık endüstrisinin tohumlarını serpmek teşebbüsünü ele almış olan Türk Hava Kurumunun durumu, bu zaviyeden incelenmğe değer. Halkın gönül isteğiyle yapacağı yardımlardan başka hiç bir dayanağı olmıyan Türk Hava Kurumu, memleket havacılığının muhtaç olduğu uçakları, ham maddelerinden motörüne kadar yerli malzeme ile, memlekette yapmak imkânını hazırlamak ülküsü yolundadır. Bu büyük işin istikrarlı bir bütçeye dayanması, başarı şartlarının en başında gelmektedir. Millî

yardımda en ufak bir aksaklık, bütün çalışmaları zedeliyebilir ve bütün emekler boşa gidebilir. Bu bakımdan vatandaşlarımızın memleket havacılığına gösterdikleri candan ilginin sıcaklığını daima muhafaza etmesi, çok önemli bir dilektir.

Türk Hava Kurumunun uçakları bu ay içinde, yurtta bir dolaşma yaparak Türk Hava Kurumu fabrikasının eserlerini halka gösterecekler ve Kurumun şükran duygularını vatanın her köşesine ileteceklerdir. Hepimizin damla damla yardımlariyle canlandırılan eseri yakından görebilecek memleket çocuklarının, yardımlarını daha içten duyarak genişleteceklerini ve Türk Hava Kurumunu gelir kaygısından uzak bir çalışma havası içinde hedefine ulaşmak ergisine kavuşturacaklarını umuyoruz.

Nsan 1946

Her İşte Uçak

BİR tarlanız var ki, ektiğiniz her şey, köklere dadanan bir mikropla mahvoluyor. Atomcuların keşfettikleri radyoaktiv karbon imdadınıza yetişecektir. Bu karbonla karıştırılmış kumlar, bir uçakla tarlanıza serpildi mi, radyo-aktiv karbonundaki atomlar yavaş yavaş patlıyacak ve bir hafta içinde bütün böcekleri öldürecektir. Yalnız onları değil, toprağın altında ve üstünde ne kadar zararlı mahlûk varsa hepsini yok edecektir. Bir hafta geçince, uçak alçaktan uçarak tarlaya faydlı böcek yumurtaları ve mikropları taşıyan bir mayi serpecek, tarla bereketli mahsuller verecektir.»

Teknik bir yazıda gözüme ilişen bu parçada, hem atom enerjisinden yarının tarım işlerinde nasıl faydalanabileceğimizi, hem de uçağın ekip biçmede oynıyacağı rolü görmüş oluyorsunuz.

Ekip biçme işlerinde uçağın göreceği hizmetler, her gün biraz daha genişlemektedir. Hava fotoğraf tekniğinde, harp yılları içinde İngilizlerin elde ettikleri ilerleme, radarla kontrol edilen uçaklarla İngilterenin topografik haritasının alınması imkânını sağlamış olmakla beraber, çekilmekte olan fotograflarla çiftçiler, hangi bölgelerin ziraate ve hangilerinin hayvan yetiştirilmesine elverişli olduğunu anlıyabilmektedirler.

Bir tarlalar ve bahçeler yurdu olan memleketimiz, uzak ve yakın bir gelecekte bu konu üzerinde dikkatle ve ilgi ile duracaktır. Topraklarımız belki, on dokuz milyonun ekip biçme ihtiyacına yetip de artacak kadar geniştir. Fakat yarın için bu ölçü, muhakkak ki değişecektir. Elimizdeki toprağın kalitesini bilmek, hem tarım, hem de hayvancılık bakımından bir lüzum haline girecektir.

olduğu gibi yarın da millî sevgiden şevk alarak hedefine ulaşacağına güvenebiliriz.

Genel Merkez Kurulunun son toplantısında üzücü bir hâdiseye de temas edilmiştir. Son aylarda gelişmeye başlıyan iç politika tartışmalarına Türk Hava Kurumunun da karıştırılması, toplantıda hazır bulunanlar arasında teessür ve teessüf uyandırmıştır. Vatandaşlardan yılda, nüfus başına kırk elli kuruş toplıyarak, memlekete bir havacı gençlik ve hava endüstrimize iki modern fabrika kazandıran bir kurumun beklediği, ancak takdir olabilir. Her istiyene hesap vermek, vazifelerinin en başında olan Türk Hava Kurumu açık ve aydınlık olmak şartiyle, bütün tenkitler üzerinde dikkatle durmayı prensip edinmiştir. Türk Hava Kurumunun ortaya koyduğu eserleri, memleket havacılığı için doyurucu ve kandırıcı bulmıyabiliriz. Fakat daha fazlasını isterken; bir ülkünün yolunda yıllarca emek vermiş olanları kırmamak, incitmemek baş düşüncemiz olmalıdır.

Türk Hava Kurumu, siyasî kanaatleri ne olursa olsun, bütün vatan çocuklarının müşterek yardımına, korumasına ve sevgisine dayanan bir millet müessesesidir. Ciğerlerimizi dolduran hava hepimiz için nasıl vazgeçilemez bir ihtiyaçsa, millî havacılığın kurulup kökleşmesi dâvası da, istisnasız, bütün Türk vatandaşlarının emeğiyle başarılacak müşterek bir ödevdir. Başka türlü düşünebilmemize imkân yoktur.

Temmuz 1946

Havacılık Haftası

MEMLEKET havacılığına yardım günlerine giriyoruz. Bu yıl, yurdun yarısını dolaşan Türk Hava Kurumu uçaklarının güzel hatırası yüz binlerce vatandaşın yüreğindedir. Yeni yardımlarımızı, hedefini daha iyi anlıyarak ve daha kuvvetli bir iştekle yapacağız.

Dünya havacılığı, yetişilmesi imkânsız bir hızla yol alıyor. Amerikalılar stratosferde saatte (2.400) kilometre hızla uçabilecek bir uçağı meydana getirmek için çalışıyorlar. Rakamları iyice kavrıyabilmek her gün biraz daha güçleşiyor.

Türk Hava Kurumu, halkın bir araya gelen ufak yardımlariyle millî bir havacılığın temelini atmıştır. Havacı gençliği yetiştirmekte olan İnönü ve Etimesğut kampları ve okulları, uçuş meydanları ve paraşüt kuleleri, ve hava endüstrimize bir yardım olmak üzere kurulan (10) milyon değerindeki uçak fabrikasiyle kurulması bitmek üzere bulunan uçak motör fabrikası,

halkımızın göze görünmez yardımlarının bir araya toplanmasiyle meydana gelmiştir. İşin henüz emekleme devrinde bulunduğumuz apaçıktır. Yapacaklarımızın çok emek, çok enerji ve geniş bilgi istediği meydandadır.

Bu yıl, havacılık ile fitre günleri bir araya geliyor. Vatandaşlar için yardım imkânları bu yıl, daha geniştir. Türk Hava Kurumunun başladığı işlerin yarıda kalmaması bu yardımların genişlemesine bağlıdır.

(12.000) kilometrelik bir hava yolculuğunu, bir tek tekerlek bile patlamadan başaran genç havacılarımızın güvenilir birer kıymet olduklarından hiç kimse şüphe edemez. Gelecek yıllar göklerimizde dolaşacak Türk Hava Kurumu uçaklarının sayılarını birkaç misli fazlalaşmış görmeliyiz. Dünya havacılığının yüksek seviyesi, bizi umtsuzluğa düşürmemelidir. Bir endüstri memleketi haline gelmek yolundaki gayretimiz geliştikçe verimin artacağı şüphesizdir. Türk Hava Kurumu kurulduğu günlerde halkımız tek bir uçağı yakından görmemiş bulunuyordu.. Bugün kendi emeğiyle meydana gelen filolar göklerimizde dolaşıyorlar. Kanadlı gençlerimizin sayısı her yıl daha çok kabarıyor. Yürüyüşü hızlandırmak elimizdedir. Havacılık haftasına bu azimle giriyoruz.

Şunu da unutmıyalım ki, ufuklarımız henüz kara bulutlardan sıyrılmamıştır. Bir tek havacının milyon değerinde tutulacağı günlerle karşılaşabileceğimizi daima hesaba katmalıyız.

Ağustos 1946

Kurban Bayramı ve Memleket Havacılığı

BİZİ üç millî cemiyete ve memleket havacılığına yardım fırsatiyle karşılaştıran sayılı günlerden biri ile, Kurban Bayramı ile buluşmak üzereyiz. Bir tek kurban vermeden içinden sıyrıldığımız İkinci Dünya Harbinden sonra erişeceğimiz her bayramı, bahtiyar bir milletin fertleri olarak kutlamak hakkımızdır. Bu bayramların bize hazırladığı fırsatları kaçırmıyarak memleket işlerine gücümüz yettiği kadar yardımda bulunmak da zevkli bir hizmettir. Kurban bayramında bizden istenen yardım, keseceğimiz kurbanların derisini Türk Hava Kurumuna bağışlamaktır. Düne kadar öteye, beriye atılan, ötekinin berikinin elinde bir işe yaramıyan kurban derileri, bugün Türk Hava Kurumunun düzenli çalışmalariyle üç memleket kurumu-

na bir milyon liraya yakın bir gelir kazandırmaktadır. Bu yıl deri fiyatları yüksek olduğu için verimin daha çok artacağı da umulabilir.

Dünya havacılığının hiç durmadan artan ilerleyişi karşısında millî havacılığımıza ne kadar çok yardım etsek yerindedir. Yarın, dünya göklerinde (900) kişi taşıyacak, sekiz motörlü teknelerin dolaştığını göreceğiz. Barış yıllarının her çeşit çalışmalarında hava kuvvetlerinin yardımına ihtiyacımız olacağına göre havacılığımızı çok kısa bir zaman içinde geliştirmek, olgunlaştırmak vazifesiyle karşılaşmış bulunuyoruz.

Daha çok bir devlet işi olan bu dâvayı Türk Hava Kurumu, düne kadar israf edilen değerleri bir araya toplıyarak ve milletin toplu yardımını bir araya getirerek desteklemektedir. Okul sıralarında model uçakların üzerine eğilmiş, göz nuru döken yavrular, paraşüt kulelerinde yavru kuşlar gibi atlama tecrübeleri yapan gençler, Cumhuriyet bayramlarında Ankara göklerini dolduran paraşütçüler, kamplarını bitirerek uçuş brövelerini alan tunç yüzlü delikanlılar, fabrikalarının atölyelerinde titiz bir çalışma ile eser vermeğe çalışan Türk mühendisi, Türk işçisi, (16.000) kilometrelik yurt seyahatini başarı ile bitiren Türk uçakları, hep damla damla yardımların bir araya gelmesinden doğmuşlardır.

Zengin ve bol nüfuslu milletlerin bugüne kadar havacılıkta aşmış olduğu mesafeyi dikkate alarak düşünecek olursak, henüz işin emekleme çağında bulunduğumuzu gizliyemeyiz. Yalnız önümüzdeki uzun yol bizi ürkütecek olursa, hiç bir zaman ülkümüze varamayız. Türk Hava Kurumunun ilk uçuş kampını iki, üç uçakla açtığımızı, ve bir avuç havacı ile işe başlamış olduğumuzu hatırlar ve bugünkü gelişme ile dünü kıyaslarsak, enerji ile ve inanarak çalışmanın bizi zafere götüreceğinden hiç şüphe etmemeliyiz. Bütün bu düşüncelerin gerçekleşebilmesi için tek dayanağımız halkın sevgi ve ilgisinin, koruyucu bir kanad gibi, Türk Hava Kurumu'nun üzerinden eksik olmamasıdır.

Türk milletinin görüş ve duyuş olgunluğu, yolumuzu aydınlattıkça bütün teşebbüslerimiz muvaffak olacaktır.

Ekim 1946

1 9 4 7
Yeni Yılın Başında

947 yılına kalkınma, çalışmalarında hava kuvvetlerinin geri bırakılmaz bir ihtiyaç olduğunu kavramış bir anlayışın belirtileriyle giriyoruz. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığımız, yeni çalışma plânını hazırlarken, sıtma savaşında, bataklıklardaki kurtçukları öldürmek ve sağlık işlerini kolaylaştırmak için uçak kullanılmasını prensip olarak kabul etmiş ve Türk Hava Kurumu ile görüşmelere başlamıştır. Orman Genel Müdürlüğü de, yurdun orman zenginliğini darbeliyen yangınların söndürülmesinde uçaklardan faydalanmak konusu üzerinde incelemeler yapmaktadır.

Sevinçle ve umutla karşıladığımız bu görüş inkilâbının üzerinde fazlaca durmalıyız. Çünkü, acı duyarak söyliyebiliriz ki, memleketimizde havacılığın tam değeri kavranmış değildir. Türk Hava Kurumu, kurulduğundan ancak on yıl sonra, ilk havacılık kampını açabilmiş, Türk gençlerini uçurabilmek için tam on yıl, aralıksız, sözle, yazı ile haykırmak zorunda kalmıştır.

Bugüne kadar aşabildiğimiz yolu kısa bulanlar, bugüne kadar başarılabilen işleri bir «fantezi» sayanlar çoktur. Fakat, dâva, bütün milletçe kavranmadıkça, yürüyebilmesi mümkün olmıyan büyük bir meseledir.

Şimdiye kadar epey engeller geride bırakılmıştır. Vatandaşlarımızın şuuru ve seziş kudreti, en kuvvetli yardımcımızdır.. İşin değerine nüfuz edememiş tek tük inanmıyanlar, son günlerde, memleket havacılığı çalışmalarını basit bir para toplama işi gibi göstermeğe çalışmaktadırlar. Dâvanın bu kadar üstünkörü bir görüşe tahammülü yoktur. Millî havacılığımız, Türk vatandaşlarının yirmi bir yıllık emeğiyle yuğrulmuştur. Türk Hava Kurumu kamplarında, okullarda ve yabancı diyarlarda yıllarca göznuru dökerek bugün dâvanın bayrağını taşıyan yüzlerce havacı, mühendis ve teknik adamı, hepimizin ortak malı olan Türk vatanının bahtiyarlığı için çalışmaktadırlar. Bir tek fazla kanad. bir tek fazla fen adamı, bu millet için küçümsenemez bir kazançtır.

Türk Hava Kurumu'nun geçen yıl gelirinde, bir düşüklük göze çarpmaktadır. Bu azalmanın değişik sebeplerinden bazıları bu yıl ortadan kalkmış

olacaktır. Bunun için 947 yılı içinde millî havacılığımızın daha kuvvetli bir yardım göreceğini umuyoruz. Kanadlı bir dünyaya girdiğimiz şu çağda, havacılık için ortaya konan hiç bir eser, «fantezi» sayılamaz. Daha çok ve daha iyi istiyenler millî gayreti daha çok ateşlendirmelidirler.

Ocak 1947

Türk Hava Kurumu 22 Yaşını Bitirdi

UÇAKLA Ankaradan Nevyork,a (25), Londra'ya sekiz buçuk saatte yolculuk yapabildiğimiz şu günlerde Türk Hava Kurumu, yirmi ikinci yıldönümüne erişmiş bulunuyor.

Türk Hava Kurumu, kurulduğu tarihten (12) yıl sonrasına kadar yalnız halkın bağışlarını bir araya toplıyarak Millî Savunma Bakanlığı bütçesini kuvvetlendirmek işiyle uğraşmıştır. İki üç uçakla ilk havacılık kampının kuruluşu üzerinden henüz on yıl geçmemiştir. Bu on yıl içinde kanadlı bir gençliğin temeli atılmış, her çeşit uçağın yurdumuzda, Türk mühendisleri ve Türk teknisyenleriyle yapılabileceği isbat edilmiştir. Türk Hava Kurumu, bu on yıl içinde, halktan nüfus başına otuz, kırk kuruş toplıyarak, memleket havacılığına milyonlar değerinde tesisler ve modern iki fabrika kazandırmıştır. Yabancı ülkelerde uzmanlıklarını yükselterek birer kıymet halini alan fen elemanlarımız bugün iş başındadırlar.

Türk milletinin el birliğiyle, gönül birliğiyle çalışarak ortaya koyduğu bu eserin daha iyi beslenmeğe, daha kuvvetlenmeğe ve daha verimli olmağa başka sahalarındaki kalkınma hamleleriyle muvazi olarak havacılığımızın da daha ileri bir seviyeye varması gerektiğini unutmamalıyız.

Çalışmalarımızı bir kaç misli hızlandırmak zorunda bulunduğumuz sıralarda Türk Hava Kurumu gelirinde, bir milyon lirayı aşan bir düşüklükle karşılaşıyoruz. Bu azalmanın değişik sebepleri vradır. Bunların en önemlisi, son yıl içinde, sağdan, soldan esen ve çalışmaları güçleştiren rüzgârlardır. Şu noktayı hiç bir zaman gözden uzak tutmamalıyız ki, Türk Hava Kurumu, Türk milletinin ortaklaşa kurmuş olduğu bir dernektir. Bugüne kadar yapılanların hepsi vatandaşların müşterk gayretinden doğmuştur. Halkın millî cemiyetlere karşı beslediği sempati çok hassastır. Millî ilgiyi zayıflatacak bir hareket memleket haavcılığını yarı yolda bırakabilir.

Yurdun bayındırlığı için giriştiğimiz kalkınma savaşında hava kuvvetlerinin yardımına ihtiyacımız olduğunu artık kavramış bulunuyoruz. Sağlık

Bakanlığımızın sıtma mücadelesinde, sivrisinek yatağı bataklıkları ilâçlamak için uçaklardan faydalanmağa karar vermesi ve Türk Hava Kurumu ile görüşmelere başlaması; Orman Genel Müdürlüğünün, orman yangınlarını önlemek için uçak ve paraşütçü kullanmak konusu üzerinde incelemeler yapması, havacılığımızın gelişmesini hızlandıracak önemli müjdelerdir. Gelecek yıldönümlerine, daha dolgun bir bilânço ile çıkabilmek, Türk Hava Kurumunun biricik dayanağı olan millî yardımın kuvvetini kaybetmemesine bağlıdır.

Şubat 1947